

بررسی گونه‌های (*Spodoptera* spp. (Lep., Noctuidae) و نوسانات جمعیت حشرات کامل آن‌ها با استفاده از تله‌های فرومونی در مزارع چغندر قند اصفهان

احسان دانیال‌زاده^{۱*}، آرمان آوندفقیه^۲، حسین فرازمنند^۳، جواد کریم‌زاده^۳

۱- دانش آموخته کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی اراک

۲- استادیار، بخش تحقیقات حشره‌شناسی کشاورزی، موسسه تحقیقات گیاه‌پزشکی کشور

۳- استادیار، بخش تحقیقات گیاه‌پزشکی، مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی اصفهان

چکیده

Spodoptera exigua، *S. littoralis* و *S. litura* با دامنه میزبانی وسیع از جمله مهمترین آفات چغندر قند می‌باشند. گونه *S. exigua* دارای انتشار جهانی بوده در حالی که دو گونه *S. littoralis* و *S. litura* از انتشار محدودتری برخوردار هستند. در این تحقیق نوسان فصلی جمعیت گونه‌های *S. exigua*، *S. littoralis* و *S. litura* در طول فصل کاشت چغندر قند به وسیله تله‌های Funnel سبز رنگ طعمه‌گذاری شده با فرومون جنسی آن‌ها در یک مزرعه چغندر قند در حومه اصفهان، در سال ۱۳۸۹ مورد بررسی قرار گرفت. گونه‌های *S. littoralis* و *S. exigua* توسط تله‌های فرومونی شکار شدند اما این تله‌ها کارایی لازم را جهت شکار گونه *S. litura* نداشتند. تله‌های طعمه‌گذاری شده با فرومون جنسی *S. litura* گونه *S. littoralis* را شکار کردند که علت آن تشابه فرومون‌های این دو گونه از نظر مولکول‌های تشکیل دهنده آن‌ها و همچنین نزدیک بودن نسبت آن‌ها بود. از اواسط مهر به بعد با سرد شدن هوا شکار پروانه‌ها به حداقل رسید. میانگین حشرات شکار شده گونه *S. littoralis* تا اوایل شهریور کم و در سطح تقریباً ثابتی بود و هیچ‌گونه اوج و افول مشخصی در آن مشاهده نشد. ولی از ۹ شهریور به تدریج میزان شکار افزایش یافت تا این که در اواسط مهر به اوج خود رسید. نتایج آزمایش نشان داد که زمان فعالیت گونه‌های *S. littoralis* و *S. exigua* در مزارع چغندر قند تفاوت داشتند به این ترتیب که جمعیت گونه *S. exigua* از اول فصل کشت چغندر قند تا اواخر تابستان بیش از گونه *S. littoralis* بود ولی در پایان دوره کاشت چغندر قند یعنی از اواخر تابستان تا اوایل پاییز جمعیت گونه *S. littoralis* افزایش و بر جمعیت *S. exigua* غلبه یافت.

واژه‌های کلیدی: کرم برگ‌خوار چغندر قند، *S. litura*، *S. littoralis*، *S. exigua*، تله فرومونی، نوسان فصلی جمعیت

*نویسنده رابط، پست الکترونیکی: casio323@gmail.com

تاریخ دریافت مقاله () - تاریخ پذیرش مقاله ()

